NORAKSTS
Lieta Nr.A42462506
AA43-0350-09/14

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2009.gada 5.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja L.Vīnkalna,
tiesneši V.Endzelis un K.Krastiņa,

piedaloties pieteicēja *R.T.* pārstāvei *I.M.*, atbildētāja pusē pieaicinātās iestādes Uzņēmumu reģistra pārstāvim Sandim Karelim un trešās personas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Saimnieks – serviss" pārstāvim *A.G.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *R.T.* pieteikumu par Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra vietas izpildītājas 2006.gada 29.jūnija lēmuma Nr.59 atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Uzņēmumu reģistram izdot labvēlīgu administratīvo aktu par zvērināta revidenta Jāņa Mežiela apstiprināšanu sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Saimnieks – serviss" iekšējās revīzijas veikšanai, sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Saimnieks – serviss" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 18.janvāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2006.gada 3.aprīlī *R.T.* vērsās Uzņēmumu reģistrā ar iesniegumu, kurā lūgts uzdot veikt sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) „Saimnieks – serviss" iekšējo revīziju zvērinātam revidentam Jānim Mežielam.

Ar Uzņēmumu reģistra Komersantu un uzņēmumu reģistrācijas daļas vadītājas – valsts notāres 2006.gada 20.aprīļa lēmumu Nr.1-30-35744/1/sd (turpmāk arī – Sākotnējais lēmums) nolemts apstiprināt zvērinātu revidentu J.Mežielu SIA „Saimnieks – serviss" iekšējās revīzijas veikšanai.

Nepiekrītot minētajam lēmumam, SIA „Saimnieks – serviss" to apstrīdēja.

[2] Ar Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra vietas izpildītājas 2006.gada 29.jūnija lēmumu Nr.59 (turpmāk arī – Lēmums) atcelts Sākotnējais lēmums un *R.T.* 2006.gada 3.aprīļa iesniegumā izteiktais lūgums apstiprināt revidentu SIA „Saimnieks – serviss" iekšējās revīzijas veikšanai noraidīts.

[3] 2006.gada 2.augustā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *R.T.* (turpmāk arī – pieteicējs) pieteikums, kurā lūgts atcelt Lēmumu un uzlikt

pienākumu Uzņēmumu reģistram (turpmāk arī – atbildētājs) apstiprināt zvērinātu revidentu J.Mežielu SIA „Saimnieks – serviss” (turpmāk arī – trešā persona) iekšējās revīzijas veikšanai.

Pieteikums pamatots šādi.

[3.1] Pieteicējam pieder 45% SIA „Saimnieks – serviss” pamatkapitāla. Tā kā 2004.gada oktobrī prettiesiskā ceļā tika samazinātas pieteicēja tiesības gan kā SIA „Saimnieks – serviss” dalībniekam, gan kā valdes loceklim, liedzot iepazīties ar SIA „Saimnieks – serviss” grāmatvedības dokumentiem, kā arī netika izmaksātas dividendes, 2006.gada 14.februārī pieteicējs vērsās SIA „Saimnieks – serviss” valdē ar iesniegumu vienoties līdz 2006.gada 20.februārim par neatkarīgu zvērinātu revidentu SIA „Saimnieks – serviss” iekšējās revīzijas veikšanai par SIA „Saimnieks – serviss” darbību.

SIA „Saimnieks – serviss” 2006.gada 28.februāra valdes sēdē nolemts nepiekrist iekšējās revīzijas veikšanai, norādot, ka pieteicējs kā SIA „Saimnieks – serviss” valdes loceklis piedalās SIA „Saimnieks – serviss” pārvaldē un gada pārskata sastādīšanā, regulāri no galvenās grāmatvedes *I.Ā.* saņem visus nepieciešamos dokumentus, lai novērtētu uzņēmuma līdzekļus, saistības, finanšu stāvokli un darbības rezultātus.

Valdes 2006.gada 14.marta sēdes laikā pieteicējs atteicās parakstīt SIA „Saimnieks – serviss” 2005.gada pārskatu, jo pieteicējam, pretēji 2006.gada 28.februāra valdes sēdē norādītajam, tika liegta iespēja iepazīties ar SIA „Saimnieks – serviss” grāmatvedības dokumentiem.

Atkārtotajā SIA „Saimnieks – serviss” dalībnieku 2006.gada 28.marta sapulcē tika noraidīts pieteicēja pieprasījums par iekšējās revīzijas veikšanu.

Pēc minētajiem notikumiem pieteicējs vērsās Uzņēmumu reģistrā.

2006.gada 17.maijā pieteicējam ierodoties ar zvērinātu revidentu SIA „Saimnieks – serviss” juridiskajā adresē, SIA „Saimnieks – serviss” valdes priekšsēdētājs *A.U.* atteicās izsniegt jebkādus grāmatvedības dokumentus SIA „Saimnieks – serviss” iekšējās revīzijas veikšanai, ko apstiprina zvērināta tiesu izpildītāja akts par fakta fiksēšanu.

[3.2] Lēmums neatbilst Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 4.pantā minētajiem vispārējiem tiesību principiem. Atsauce uz to, ka Sākotnējais lēmums ir atceļams, jo tas nav pareizi noformēts, saskaņā ar APL 10.pantā noteikto tiesiskās paļāvības principu nevar radīt pieteicējam nelabvēlīgas sekas.

[3.3] Pieteicēja neticība SIA „Saimnieks – serviss” tiesiskajai darbībai ir pamatota ar faktiem. Pieteicēja aktivitātes traucē abiem pārējiem SIA „Saimnieks – serviss” dalībniekiem *A.U.* un *D.M.*, kuri ir pieņēmuši lēmumu par pieteicēja atcelšanu no SIA „Saimnieks – serviss” valdes locekļa amata, tajā pat laikā rakstveidā informējot Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesu par savu jau realizēto nodomu – izvairīties no nodokļu nomaksas valstij, kā arī bez dalībnieku sapulces lēmuma, kā to prasa Komerclikums, ceļot pret pieteicēju prasību Rīgas Starptautiskajā šķīrējtiesā, lai jau ar tiesas spriedumu tiktu akceptēts viņu

nodoms, kas vērsts uz izvairīšanos no nodokļu nomaksas lielos apmēros. Šobrīd tiesībsargājošās iestādēs tiek lemts jautājums par kriminālprocesa uzsākšanu.

[4] Rakstveida paskaidrojumos Administratīvajai rajona tiesai atbildētājs norāda, ka pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt.

[5] Rakstveida paskaidrojumos Administratīvajai rajona tiesai trešā persona norāda, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms šādu iemeslu dēļ.

[5.1] Pieteikumā norādītās aizdomas par izvairīšanos no nodokļu nomaksas pieteicējs iepriekš nav izteicis nedz SIA „Saimnieks – serviss" valdei vai dalībnieku sapulcei, nedz arī norādījis savā 2006.gada 3.aprīļa iesniegumā Uzņēmumu reģistram. Līdz ar to šos apgalvojumus un to pamatotību nebija jāvērtē un to nevarēja izvērtēt ne SIA „Saimnieks – serviss" valde vai dalībnieku sapulce, ne atbildētājs. Turklāt minētie apgalvojumi neatbilst patiesībai, tos neapstiprina neviens no pieteikumā norādītajiem faktiem vai tam pielikumā pievienotajiem dokumentiem.

[5.2] Nepamatota ir pieteicēja atsauce uz zvērināta tiesu izpildītāja A.Rušiņa 2006.gada 17.maijā sastādīto aktu Nr.37 par faktu fiksēšanu, jo minētais akts nepastāvēja uz pieteicēja iesnieguma izskatīšanas brīdi Uzņēmumu reģistrā. Turklāt minētais akts satur patiesībai neatbilstošu informāciju, un minētā akta spēkā esamība ar SIA „Saimnieks – serviss" prasību ir apstrīdēta civiltiesiskā kārtībā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

[5.3] Valsts notārs, pieņemot Sākotnējo lēmumu, bija būtiski pārkāpis gan Komeclikuma 183.pantu, gan APL noteikumus. Izvērtējot Sākotnējo lēmumu, galvenā valsts notāra vietas izpildītāja konstatēja materiālo un procesuālo tiesību normu pārkāpumus un pamatoti atcēla Sākotnējo lēmumu, un pamatoti atzina, ka nekādi, un it īpaši svarīgi iemesli iekšējās revīzijas veikšanai SIA „Saimnieks – serviss" lietā nepastāv.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 18.janvāra spriedumu *R.T.* pieteikums apmierināts daļēji: Uzņēmumu reģistram uzlikts pienākums viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izskatīt *R.T.* 2006.gada 3.aprīļa iesniegumu un izdot administratīvo aktu.

Spriedums pamatots šādi.

[6.1] Tiesa konstatēja šādus faktiskos apstākļus.

[6.1.1] 2006.gada 14.februārī pieteicējs iesniegumā SIA „Saimnieks – serviss" valdei, pamatojoties uz Komerclikuma 183.panta otro daļu, lūdz veikt iekšējo revīziju.

[6.1.2] SIA „Saimnieks – serviss" 2006.gada 28.februāra valdes sēdes protokolā norādīts, ka pieteicēja 2006.gada 14.februāra iesniegumu nolemts izskatīt SIA „Saimnieks – serviss" dalībnieku sapulcē 2006.gada 14.martā.

[6.1.3] 2006.gada 14.martā SIA „Saimnieks – serviss" dalībnieku sapulce nenotiek, jo nav ieradies pieteicējs un nav kvoruma.

[6.1.4] 2006.gada 27.marta iesniegumā SIA „Saimnieks – serviss" valdei pieteicējs, pamatojoties uz Komerclikuma 183.panta otro daļu, atkārtoti lūdz veikt iekšējo revīziju.

[6.1.5] SIA „Saimnieks – serviss" dalībnieku 2006.gada 28.marta sēdes protokolā norādīts, ka SIA „Saimnieks – serviss" dalībnieki nepiekrīt revīzijas veikšanai, jo tam nav pamata.

[6.1.6] 2006.gada 3.aprīļa iesniegumā Uzņēmumu reģistram SIA „Saimnieks – serviss" dalībnieks *R.T.* lūdz Uzņēmumu reģistram uzdot veikt SIA „Saimnieks – serviss" iekšējo revīziju zvērinātam revidentam J.Mežielam.

[6.1.7] 2006.gada 17.maijā zvērināta tiesu izpildītāja aizvietotājs zvērināts tiesu izpildītājs A.Rušiņš sastāda aktu Nr.37 par faktu fiksēšanu, kurā norādīts, ka SIA „Saimnieks – serviss" valdes priekšsēdētājs *A.U.* norāda, ka nepieciešamie dokumenti netiks izsniegti līdz brīdim, kamēr netiks saņemta skaidrojoša vēstule uz Uzņēmumu reģistra 2006.gada 20.aprīļa vēstuli Nr.1-30-35744/1/sd.

[6.1.8] Ar Uzņēmumu reģistra valsts notāres 2006.gada 20.aprīļa lēmumu Nr.1-30-35744/1/sd apstiprināts zvērināts revidents J.Mežiels SIA „Saimnieks – serviss" iekšējās revīzijas veikšanai.

[6.1.9] 2006.gada 11.maija SIA „Saimnieks – serviss" iesniegumā Uzņēmumu reģistram lūgts atcelt Sākotnējo lēmumu un noraidīt *R.T.* lūgumu apstiprināt revidentu SIA „Saimnieks – serviss" iekšējās revīzijas veikšanai.

[6.1.10] 2006.gada 29.jūnijā pieņemts Lēmums.

[6.2] Tiesa konstatējusi, ka lietā ir strīds par to, vai pastāv Komerclikuma 183.panta otrajā un trešajā daļā minētie pamati revidenta apstiprināšanai SIA „Saimnieks – serviss" iekšējās revīzijas veikšanai un vai Uzņēmumu reģistrs pamatoti neatzina pieteicēja norādītos iemeslus par svarīgiem.

[6.3] No Komerclikuma 183.panta otrās daļas un trešās daļas izriet, lai komercreģistra iestāde pēc dalībnieku mazākuma, kas pārstāv ne mazāk kā vienu divdesmitdaļu no pamatkapitāla, lūguma iekšējās revīzijas veikšanai apstiprinātu dalībnieku mazākuma ievēlētu revidentu, kurš iekļauts tās apstiprinātajā sarakstā, nepieciešams konstatēt, ka tam ir svarīgi iemesli.

[6.4] Tiesa konstatēja, ka pieteicējs lūdz gan atcelt Lēmumu, gan arī uzlikt Uzņēmumu reģistram pienākumu izdot labvēlīgu administratīvu aktu par zvērināta revidenta J.Mežiela apstiprināšanu SIA „Saimnieks – serviss" iekšējās revīzijas veikšanai.

Kā to savā praksē vairākkārt ir norādījis Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, pieteikums par personai nelabvēlīga lēmuma – atteikumu izdot labvēlīgu administratīvo aktu – atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu veido vienu kopīgu prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu (*sk. Senāta 2006.gada 2.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-415 17.punktu; 2007.gada 4.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA-14 17.punktu; 2007.gada 21.jūnija sprieduma lietā Nr.*SKA-295 *15.punktu*). Līdz ar to tiesa atzina, ka lietā par prasījuma priekšmetu ir atzīstams prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, t.i., par pienākuma uzlikšanu Uzņēmumu

reģistram izdot labvēlīgu administratīvu aktu par zvērināta revidenta J.Mežiela apstiprināšanu SIA „Saimnieks – serviss" iekšējās revīzijas veikšanai.

[6.5] Iestāde Lēmumu par atteikumu apstiprināt revidentu SIA „Saimnieks – serviss" iekšējās revīzijas veikšanai ir pamatojusi ar argumentu, ka *R.T.* norādītie iemesli – kopš 2004.gada oktobra iespējas realizēt tiesības SIA „Saimnieks – serviss" valdē gan kā dalībniekam, gan kā valdes loceklim tika prettiesiskā ceļā samazinātas un *R.T.* nevar pārliecināties par sagatavotā SIA „Saimnieks – serviss" gada pārskata atbilstību faktiskajai situācijai un atsakās parakstīt pārskatu – ir viņa paša individuālas intereses un ar faktiem nepamatota neticība SIA „Saimnieks – serviss" tiesiskai darbībai. Līdz ar to Uzņēmumu reģistrs neuzskata tos par svarīgiem iemesliem iekšējās revīzijas veikšanai par sabiedrības līdzekļiem.

Ņemot vērā to, ka pieteicējs lūdz uzdot pienākumu pieņemt labvēlīgu administratīvu aktu, tiesa atzina par nepieciešamu ņemt vērā arī pierādījumus, kas iegūti pēc Lēmuma pieņemšanas.

Kā izriet no lietas materiāliem un ko neapstrīd procesa dalībnieki, uz Lēmuma pieņemšanas brīdi iestādē nebija iesniegts ne zvērināta tiesu izpildītāja akts Nr.37, ne arī informācija par to, ka Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūrā pieņemts lēmums par kriminālprocesa uzsākšanu par noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 218.pana otrajā daļā par SIA „Saimnieks – serviss" iespējamo izvairīšanos no nodokļu nomaksas. Tiesas ieskatā šiem apstākļiem ir vēršama būtiska uzmanība, izvērtējot lūgumu par revidenta apstiprināšanu iekšējās revīzijas veikšanai.

[6.6] Lai pieņemtu lēmumu par revidenta apstiprināšanu iekšējās revīzijas veikšanai, nepieciešams izdarīt lietderības apsvērumus. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments savā praksē norādījis, ka tiesas funkcija ir kontrolēt valsts pārvaldes darbības tiesiskumu, nevis valsts pārvaldes vietā izdarīt lietderības apsvērumus. Pretējā gadījumā tiesa faktiski funkcionāli iekļautos valsts pārvaldē, kļūstot par augstāku valsts pārvaldes iestādi. Tiesa var pārbaudīt, vai valsts pārvalde, izmantojot savu rīcības brīvību, rīkojās tiesiski, tas ir, to, vai iestāde izmantoja tai piešķirto rīcības brīvību, vai nepārsniedza rīcības brīvības robežas un vai rīcības brīvība tika izmantota pareizi (nepārkāpjot materiālo un procesuālo tiesību normas) (*sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 21.marta sprieduma lietā Nr.SKA-0057-06 7.punktu*).

Administratīvais akts, kura izdošanu vēlas pieteicējs, nav uzskatāms par obligātu administratīvo aktu, turklāt tiesa nevar izdarīt visus nepieciešamos apsvērumus, lai secinātu, ka pareizs var būt tikai konkrēta satura administratīvais akts. Uzlikt atbildētājam izdot konkrēta satura administratīvo aktu nav pamata.

Tiesa uzdeva iestādei izdot administratīvo aktu, izskatot *R.T.* 2006.gada 3.aprīļa iesniegumu pēc būtības, ņemot vērā tiesas spriedumā konstatētos faktiskos apstākļus un juridiskos apsvērumus.

[7] Par Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 18.janvāra spriedumu trešā persona SIA „Saimnieks – serviss" iesniedza apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzībā norādīts, ka pirmās instances tiesas spriedums ir nepamatos un atceļams šādu iemeslu dēļ.

[7.1] Pieteicējs ir pārsūdzējis Lēmumu un ir lūdzis uzlikt pienākumu atbildētājam izdot labvēlīgu administratīvo aktu. Atbilstoši APL 103.pantam konkrētajā gadījumā tiesai bija jāveic kontrole pār Lēmuma tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros un jāsecina, vai atbildētājs konkrētajā situācijā ir rīkojies likumīgi un lietderīgi. Tiesa nav vispār vērtējusi Lēmuma pamatojumu, tādējādi tiesa faktiski nav izvērtējusi Lēmuma tiesiskumu un lietderības apsvērumus, tādējādi pārkāpjot APL 103.pantu.

[7.2] Tiesa atzina par nepieciešamu ņemt vērā pierādījumus, kas iegūti pēc Lēmuma pieņemšanas. Tiesai bija jāpārbauda Lēmuma tiesiskumu un lietderību, izvērtējot, vai konkrētajos apstākļos atbildētājs, ņemot vērā tā rīcībā esošo informāciju un pierādījumus, ir rīkojies tiesiski un lietderīgi. Līdz ar to, atbilstoši APL 149. un 151.pantam, lai izvērtētu Lēmuma tiesiskumu, lietā ir nozīme tiem pierādījumiem, kas bija vai kuriem vajadzēja būt atbildētāja rīcībā, kad tika pieņemts Lēmums. Iesniedzot iesniegumu un pierādījumus Uzņēmumu reģistrā, pieteicējs nav norādījis kā svarīgu iemeslu nedz faktu par kriminālprocesa uzsākšanu, nedz faktu par to, ka tiesu izpildītājs ir sastādījis aktu, pie tam neviens no abiem iepriekš minētajiem apstākļiem nepastāvēja 2006.gada 3.aprīlī. Neviens no minētajiem pierādījumiem uz Lēmuma pieņemšanas brīdi nebija atbildētāja rīcībā, līdz ar to atbildētājs nevarēja tos vērtēt. Minētie apstākļi ir jauni, vēlāk radušies, un tos iestāde var vērtēt, tikai izskatot jaunu pieteicēja iesniegumu.

[7.3] Tiesu izpildītāja 2007.gada 17.maija akts Nr.37 nav ņemams vērā kā pierādījums, jo par tā spēkā esamību pastāv civiltiesisks strīds, kas šobrīd atrodas apelācijas instances tiesas tiesvedībā.

[7.4] Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūras vēstule Nr.4-3904/07 apliecina faktu, ka ir uzsākts kriminālprocess par SIA „Saimnieks – serviss" iespējamo izvairīšanos no nodokļu nomaksas. Taču minētā vēstule nedod pamatu uzskatīt, ka kriminālprocesa ietvaros tiek vērtēti kādi jautājumi, kas attiecas uz laika posmu, par kuru pieteicējs vēlējies veikt revīziju. Turklāt par šāda procesa esamību SIA „Saimnieks – serviss" nav informēta, nevienam no SIA „Saimnieks – serviss" pārstāvjiem vai dalībniekiem nav lūgts sniegt paskaidrojumus kriminālprocesa ietvaros, un nav noteikts aizdomās turamā vai apsūdzētā statuss. Līdz ar to minētā vēstule pati par sevi nevar būt par tādu iemeslu, kas dotu pamatu iekšējās revīzijas veikšanai saskaņā ar Komerclikuma 183.pantu.

[7.5] Tiesa spriedumu ir pamatojusi ar apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem, kurus nav pamata attiecināt uz konkrēto lietu, tādējādi tiesa ir pārkāpusi procesuālo tiesību normas. Atbilstoši APL 249. un 250.pantam tiesai nav nedz pienākuma, nedz tiesību meklēt pamatojumu jauna administratīvā akta

izdošanai, kura pamatā būtu jauni, turklāt pieteicēja iesnieguma iesniegšanas dienā neeksistējoši apstākļi.

[7.6] Nav pamatota tiesas atsauce uz atziņām, kas paustas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedumos lietās Nr.SKA-415/2006, Nr.SKA-14/2007, Nr.SKA-295/2007, pie tam minētās atziņas ir izrautas no kopējā konteksta. Minētajās lietās Senāts norādījis uz to, ka nav pieļaujams nošķirti vērtēt prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu no prasījuma par nelabvēlīga administratīvā akta atcelšanas. Taču neviena no spriedumā norādītajām Senāta atziņām nedod pamatu un nepieļauj pieņemt spriedumu par pienākuma uzlikšanu izdot jaunu administratīvo aktu, nenovērtējot un neatceļot iepriekš pieņemto administratīvo aktu, turklāt, uzdodot iestādei ņemt vērā apstākļus, kas nepastāvēja brīdī, kad pieteicējs sākotnēji bija vērsies iestādē.

[8] Tiesas sēdē trešās personas pārstāvis apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā norādītajiem motīviem.

Pieteicēja pārstāve apelācijas sūdzību neatzina, uzturēja pieteikumu tajā norādītajā apjomā un uz tajā norādītajiem motīviem.

Atbildētāja pārstāvis apelācijas sūdzību atzina, bet pieteikumu neatzina.

Motīvu daļa

[9] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka SIA „Saimnieks – serviss" apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir apmierināms.

[10] Apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa [6.1] pareizi konstatējusi lietas faktiskos apstākļus. Apgabaltiesa minētos apstākļus atkārtoti neatreferē.

[11] Apgabaltiesas ieskatā vispirms noskaidrojams, kāda ir Uzņēmumu reģistra kompetence konkrētā veida lēmuma pieņemšanā, proti, kādi apstākļi Uzņēmumu reģistram ir jāpārbauda, lai pieņemtu konkrēta satura administratīvo aktu.

Komerclikuma 183.panta pirmā daļa noteic, ka lēmumu par sabiedrības darbības iekšējās revīzijas veikšanu jautājumos, kas saistīti ar sabiedrības darbību un tās mantisko stāvokli, pieņem dalībnieki vai valde, bet, ja sabiedrībai ir padome, šādu lēmumu var pieņemt arī padome. Saskaņā ar minētā panta otro daļu dalībnieki, kuri pārstāv ne mazāk par vienu divdesmitdaļu sabiedrības pamatkapitāla, var pieprasīt iekšējās revīzijas veikšanu, ja tam ir svarīgs iemesls. Minētā panta trešā daļa noteic, ja valde nepiekrīt iekšējās revīzijas veikšanai, tā nekavējoties sasauc dalībnieku sapulci, iekļaujot tās darba kārtībā jautājumu par iekšējās revīzijas veikšanu. Ja dalībnieku sapulce noraida pieprasījumu,

dalībnieku mazākums, kas pārstāv ne mazāk kā vienu divdesmitdaļu no pamatkapitāla, var prasīt, lai komercreģistra iestāde iekšējās revīzijas veikšanai apstiprina dalībnieku mazākuma ievēlētu revidentu, kurš iekļauts tās apstiprinātajā sarakstā, vai arī pats pieaicināt revidentu.

Saskaņā ar minētā panta ceturto daļu iekšējā revīzija veicama uz sabiedrības rēķina. Ja revidentu ir pieaicinājuši paši dalībnieki, šāda iekšējā revīzija veicama uz šo dalībnieku rēķina.

No minētā tiesiskā regulējuma redzams, ka dalībnieku mazākums, kas pārstāv ne mazāk kā vienu divdesmitdaļu no pamatkapitāla (nav strīda, ka pieteicējs minētajām pazīmēm atbilst) gadījumā, ja sabiedrības valde nepiekrīt iekšējās revīzijas veikšanai (kā tas ir konkrētajā gadījumā), var: 1) pats pieaicināt revidentu – tādā gadījumā iekšējā revīzija veicama uz šā dalībnieka rēķina; 2) prasīt, lai komercreģistra iestāde iekšējās revīzijas veikšanai apstiprina dalībnieku mazākuma ievēlētu revidentu, kurš iekļauts tās apstiprinātajā sarakstā,– tādā gadījumā iekšējā revīzija veicama uz sabiedrības rēķina.

Tādējādi secināms, ka, ja Uzņēmumu reģistrs pieņem lēmumu apstiprināt dalībnieku mazākuma ievēlētu revidentu, iekšējā revīzija veicama uz sabiedrības rēķina, proti, tieši ietekmē sabiedrības tiesības un tiesiskās intereses. No minētā arī secināms, ka komercreģistra iestādei – Uzņēmumu reģistram, pieņemot šāda veida lēmumu, jāizvērtē ne tikai formālie kritēriji lēmuma pieņemšanai, bet pēc būtības arī jāizvērtē, vai revīzijas veikšanai ir svarīgs iemesls, ko prasa Komerclikuma 183.panta otrā daļa.

[12] Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instance tiesa [6.2] pareizi konstatējusi, ka lietā ir vērtējams, vai pastāv Komerclikuma 183.panta otrajā un trešajā daļā minētie pamati revidenta apstiprināšanai SIA „Saimnieks – serviss" iekšējās revīzijas veikšanai un vai Uzņēmumu reģistrs Lēmumā pamatoti neatzina pieteicēja norādītos iemeslus par svarīgiem.

[13] Pirmās instances tiesa [6.4] pareizi konstatējusi, ka pieteicējs lūdz gan atcelt Lēmumu, gan arī uzlikt Uzņēmumu reģistram pienākumu izdot labvēlīgu administratīvu aktu par zvērināta revidenta J.Mežiela apstiprināšanu SIA „Saimnieks – serviss" iekšējās revīzijas veikšanai.

Šajā sakarā pirmās instances tiesa izdarījusi pareizu secinājumu, ka lietā ir tikai viens pieteikuma priekšmets – par labvēlīga administratīvā akta par zvērināta revidenta J.Mežiela apstiprināšanu SIA „Saimnieks – serviss" iekšējās revīzijas veikšanai izdošanu.

Par šādu prasījumu tiesai arī bija jāizlemj.

Tajā pat laikā, pretēji izdarītajiem secinājumiem, pirmās instances tiesa nepamatoti pēc būtības prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu nav ne apmierinājusi, ne noraidījusi, bet uzdevusi iestādei lietu izskatīt no jauna un izdot administratīvo aktu, nenosakot konkrētu tā saturu.

[14] Izskatot šo lietu apelācijas kārtībā, tika konstatēts, ka Uzņēmumu reģistra galvenais valsts notārs sakarā ar jaunu pieteicēja iesniegumu jautājumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu ir izskatījis vēlreiz pēc būtības un 2008.gada 7.maijā pieņēmis lēmumu Nr.58 apstiprināt zvērinātu revidentu J.Mežielu SIA „Saimnieks – serviss" iekšējās revīzijas veikšanai. Minēto lēmumu SIA „Saimnieks – serviss" ir pārsūdzējusi, un Administratīvā rajona tiesa 2008.gada 16.jūnijā ierosinājusi administratīvo lietu par šā lēmuma atcelšanu.

No minētā secināms, ka pēc būtības pieteicējs mērķi, ar kuru iesniegts pieteikums šajā lietā, ir sasniedzis – viņa prasītais labvēlīgs konkrēta satura administratīvais akts ir izdots, tas ir spēkā.

Tajā pat laikā apgabaltiesas sēdē pieteicēja pārstāve konsekventi pauda viedokli, ka tiesiskais strīds lietā nav beidzies (tā kā pieteicējam labvēlīgais administratīvais akts ir pārsūdzēts citā lietā) un ka pieteikums tiek uzturēts tādā apjomā, kā tas sākotnēji lūgts.

Kā to citā lietā norādījis Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, tiesvedības izbeigšanai lietā nav pamata, ja pieteicējam ir bijis svarīgs ne tikai prasītās darbības (iestādes faktiskās rīcības vai administratīvā akta) izpildījums, bet arī tiesas sniegts novērtējums par administratīvā akta izdošanas vai veiktās faktiskās rīcības veikšanas tiesiskumu (*sal., Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 12.marta lēmuma lietā Nr.SKA-293/2008 5.punkts*).

Ņemot vērā minēto, konkrētajos lietas apstākļos apgabaltiesai pieteikuma priekšmets jānosaka atbilstoši faktiski pastāvošajai tiesiskajai situācijai un šajā lietā jāizvērtē Lēmuma tiesiskums, nevis pieteicēja uzturētais prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tā kā pieteicēja prasītais administratīvais akts 2008.gada 7.maijā jau ir izdots un tas ir spēkā. Tas, ka minētais lēmums ir pārsūdzēts, nemaina šā brīža tiesisko situāciju, tāpēc minētajam apstāklim šajā lietā nav nozīmes.

[15] Pirmās instances tiesa [6.5] pareizi norādījusi, ka iestāde Lēmumu pamatojusi ar argumentu, ka *R.T.* norādītie iemesli – kopš 2004.gada oktobra iespējas realizēt tiesības SIA „Saimnieks – serviss" valdē gan kā dalībniekam, gan kā valdes loceklim tika prettiesiskā ceļā samazinātas un *R.T.* nevar pārliecināties par sagatavotā SIA „Saimnieks – serviss" gada pārskata atbilstību faktiskajai situācijai un atsakās parakstīt pārskatu – ir viņa paša individuālas intereses un ar faktiem nepamatota neticība SIA „Saimnieks – serviss" tiesiskai darbībai. Līdz ar to Uzņēmumu reģistrs neuzskata tos par svarīgiem iemesliem iekšējās revīzijas veikšanai par sabiedrības līdzekļiem.

Apgabaltiesas ieskatā minētie iestādes secinājumi, vērtējot pieteicēja 2006.gada 3.aprīļa iesniegumā norādīto pamatojumu, ir pamatoti, ņemot vērā, ka iestādei bija jāizvērtē, vai ir konstatējami svarīgi iemesli iekšējās revīzijas veikšanai par sabiedrības līdzekļiem. Turklāt jānorāda un jāpamato šos svarīgos

iemeslus bija tieši pieteicējam, savukārt iestādei tie bija jāizvērtē. Apgabaltiesas ieskatā savā 2006.gada 3.aprīļa iesniegumā Uzņēmumu reģistram pieteicējs nebija ietvēris pietiekamu pamatojumu svarīgajiem iemesliem, kuru dēļ būtu veicama sabiedrības iekšējā revīzija par sabiedrības līdzekļiem.

[16] Tajā pat laikā šajā lietā apgabaltiesas ieskatā būtiski ir tas, ka sākotnēji Uzņēmumu reģistrs pieteicēja prasīto labvēlīgo administratīvo aktu sakarā ar viņa 2006.gada 3.aprīļa iesniegumu Uzņēmumu reģistram bija izdevis, uzskatot pieteicēja norādīto pamatojumu par pietiekamu, bet ar Lēmumu atcēlis sakarā ar SIA „Saimnieks – serviss" apstrīdēšanas iesniegumu.

Savukārt Lēmuma 8.punktā atbildētājs ir norādījis, ka *R.T.* viedoklis Lēmuma pieņemšanā netiek prasīts, jo viņš to izteicis savā 2006.gada 3.aprīļa iesniegumā.

Minēto apgabaltiesa uzskata par būtisku procesuālu pārkāpumu Lēmuma pieņemšanā, kas tieši varēja ietekmēt Lēmuma saturu. Iepazīties ar lietas materiāliem un izteikt savu viedokli jebkurā procesa stadijā un tikt uzklausītam administratīvā procesa dalībniekam ir likumā noteiktās tiesības (APL 61. un 62.pants), kas konkrētajā gadījumā nav ievērotas. Apstākļos, kad sākotnēji pieteicēja 2006.gada 3.aprīļa iesniegumā norādītais pamatojums labvēlīga administratīvā akta izdošanai tika atzīts par pamatotu, bet vēlāk iestāde tajā pat lietā apstrīdēšanas procesā izdarīja pretēju secinājumu, liedzot personai tiesības sniegt papildu pamatojumu un iesniegt papildu pierādījumus, šāds iestādes procesuāls pārkāpums atzīstams par būtisku, kas varēja novest pie nepamatota Lēmuma pieņemšanas.

Šās lietas ietvaros apgabaltiesa nevar pārbaudīt, vai apstrīdēšanas procesa laikā līdz Lēmuma pieņemšanai pieteicējs varēja norādīt svarīgus iemeslus saskaņā ar Komerclikuma 183.panta otro daļu, jo tieši minētās tiesības pieteicējam iestāde bija liegusi.

Ņemot vērā minēto, Lēmuma pieņemšanā pieļautais procesuālo tiesību normu pārkāpums atzīstams par būtisku, kā dēļ Lēmums atzīstams par prettiesisku.

[17] Papildus apgabaltiesa norāda, ka tiesu izpildītāja 2007.gada 17.maija akts Nr.37 nav attiecināms uz šās lietas izspriešanu. Tas nepierāda nevienu no lietā noskaidrojamiem faktiem par pieteikumā izteikto pieteikuma priekšmetu.

[18] Apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums nav pamatots, jo tiesa nepamatoti neizlēma pēc būtības par pieteikumā norādīto pieteikuma priekšmetu – labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Atzīt par pamatotu *R.T.* pieteikumu par Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra vietas izpildītājas 2006.gada 29.jūnija lēmumu Nr.59.

Atzīt Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra vietas izpildītājas 2006.gada 29.jūnija lēmumu Nr.59 par prettiesisku no tā pieņemšanas brīža.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	(paraksts)	L.Vīnkalna
Tiesneši	(paraksts)	V.Endzelis
	(paraksts)	K.Krastiņa

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese L.Vīnkalna
Rīgā 2009.gada 5.martā